

det formentlig maa være nødvendigt at taxere hvert enkelt Sted. Det ærede Mindretal har ikke kunnet tiltræde denne Mening, men jeg maa anføre, at det vil være umuligt at udfinde et Majorats Værdi uden at gennemgaa Fordebøgerne Sted for Sted, Indtægt for Indtægt og Udgift for Udgift. Et Majorat, som bestaar af flere forskjellige Sædegaarde, maa da taxeres efter Sædegaardene hver for sig, dernæst Kirker og Stove som Værdier hver af sin individuelle Bessaffenhed og endelig Bøndergodset. Man vil dog ikke kunne udfinde Værdien ved Taxation af 20 Gaarde uden at undersøge hver enkelt for sig, og det kan ikke antages at danne en paalidelig Ansættelse, at Taxationskommisjonen paa Slump skjønner, hvor Meget et Kvantum Bøndergodts kan være værd. I Forslaget henvises til Instruxen af 1869 for offentlige Burderingsmænd. Ved at se paa denne Instrux forekommer det mig dog, at den egentlig ikke indeholder Anvisning til at taxere Fæstesteder for sig. Men om man nu end vil bruge den Instrux, som er foreslaaet i Lovudkastet, og vil følge Lovforslaget med Hensyn til at lade taxere ved de offentlige Skjønsmænd, saa maa dog efter Instruxen ethvert Sted taxeres for sig; thi ellers vil det, saavidt jeg forstaaer denne Instrux, være umuligt for Taxationsmændene at bekræfte, at de have fulgt Loven om Udlaan af Umyndiges Midler. Men Udvalgets Flertal maa meget stærkt fremhæve, at der ved Ansættelse af Fæstesteder maa følges en anden Regel end ved Ansættelse af Værdien af Selveiendomssteder, og Udvalgets Flertal maa atter her minde om den Forskjel i Pris, der er mellem Fæstesteder paa Majorater og andre Fæstesteder. Det ærede Thing vil maaſte have lagt Mærke til, at en Anmærkning paa Betænkningens første Side oplyser, at almindelige Fæstesteders Gjennemsnitsværdi i de sidste 10 Aar har været 1,693 Rd. pr. Td. Hartkorn, altsaa omtrent 1,700 Rd., naar de bleve solgte til Fremmede, men derimod, naar en Fæstegaard folgtes til Fæsteren eller hans Slægtning, har den kun været 1,308 Rd. — altsaa omtrent 1,300. Disse Undersøgelser, som det statistiske Bureau har leveret, oplyser saaledes, at Forskjellen i Prisen paa Fæsteste-

der paa Majorater og andet Fæstegods i de 10 Aar har været 400 Rd. pr. Tønde Hartkorn, og at denne Forskjel falder til Fordel for Majoraternes Fæstesteder. Nu mener Udvalgets Flertal, at disse Tal godtgjøre, at der ved Burderingen af Majoratsfæstesteder maa kunne tages Hensyn til Prisen paa saadanne, og derfor gaar Flertallets Forslag ud paa, at Burderingen af de enkelte Fæstesteder skal sættes efter den Gjennemsnitssum, hvortil Lehuenes Fæstesteder i de sidste 10 Aar ere solgte til Selveiendom paa samme Majorat, eller hvis der ikke er sket Salg nok til at udfinde Værdien efter, da i det Amt, hvorunder Bøndestedet henhører. Forslaget gaar saaledes i Virkeligheden ud paa at tilvejebringe en Burdering, som sætter Fæstestederne til samme Værdi, som Salgene have udvist, at de have haft i de sidste 10 Aar. Flertallet mener, at en saadan Bestemmelse er rigtig baade i Majoratsbesiddernes og i Fæsternes Interesse, og at Succesorerne ikke kunne forurettes derved, da Salget jo maa ske under den Burdering, som paa den Tid er antagelig, og Afløsningen af Majoratsbaandet jo ikke sker med Hensyn til Hovedgaardene til den Værdi, de kunne antages at have, f. Ex. om 5 eller 10 Aar, men netop paa den Tid, da Afløsningen iværksættes. — Dette var, hvad jeg havde at sige om Fremgangsmaaden ved Taxationen. De øvrige Forslag til dette Afsnit ere af mindre Betydning. I § 14 siges der, at Majoratsbesidderen er berettiget til at tilbageholde 5 pCt. af det Beløb, som Substitutionskapitalen vil udgjøre. Flertallet foreslaaer at give Majoratsbesidderen Ret til at tilbageholde 10 pCt., altsaa en større Avance; dette er for at fremstygge Majoratsafløsningen, og det er jo ikke Andet end det samme Princip, der er udtalt i Lovforslaget, og som blev bragt frem allerede i 1854, da Loven gav Majoratsbesidderen visse Procent, indtil 12 pCt. af den Værdi, hvorfor han solgte Bøndersteder. Hvad Endringsforslagene til §§ 15 og 16 angaar, da ere disse ikke Andet end en Gjentagelse af de Forslag, som vare stillede til §§ 5 og 6, og som nu for nylig bleve vedtagne af Thinget; jeg kan derfor forment-